

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بخش مدیریت، اقتصاد و حسابداری

رساله

**برای دریافت مدرک دکتری تخصصی (PH.D.)
رشته مدیریت دولتی گرایش منابع انسانی**

عنوان رساله:

**طراحی و تبیین مدل مدیریت اخلاق‌گرا با رویکرد کاربردی –
ارزشی (مورد مطالعه وزارت نفت)**

محمد کرمانی

استاد راهنما: جناب آقای دکتر مجتبی رفیعی

استاد مشاور اول: جناب آقای دکتر علیرضا علی احمدی

استاد مشاور دوم: جناب آقای دکتر محمد موسوی

زمستان ۱۳۹۲

" این رساله با حمایت علمی و مالی موسسه

مطالعات بین‌المللی انرژی به پایان رسیده است."

**بخش مدیریت، اقتصاد و حسابداری
مرکز تحصیلات تکمیلی**

رساله

**برای دریافت مدرک دکتری تخصصی (PH.D.)
رشته مدیریت دولتی گرایش منابع انسانی**

عنوان رساله:

**طراحی و تبیین مدل مدیریت اخلاق‌گرا با رویکرد کاربردی –
ارزشی (مورد مطالعه وزارت نفت)**

محمد کرمانی

استاد راهنما: جناب آقای دکتر مجتبی رفیعی

استاد مشاور اول: جناب آقای دکتر علیرضا علی احمدی

استاد مشاور دوم: جناب آقای دکتر محمد موسوی

زمستان ۱۳۹۲

(فرم شماره ۱۰: صورتجلسه دفاع از رساله)

تاریخ: ۱۳۹۲/۱۰/۰۸

شماره: ۹۲/۵۵۵

دانشگاه پیام نور

صورتجلسه دفاع از رساله دکتری تخصصی (Ph.D)

جلسه دفاع از رساله دوره دکتری تخصصی آقای محمد کرمانی دانشجوی رشته مدیریت دولتی گرایش منابع انسانی به شماره دانشجویی ۸۷۰۰۶۶۱۲۰ تحت عنوان «طراحی و تبیین مدل مدیریت اخلاق‌گرا با رویکرد ارزشی - کاربردی (مورد مطالعه: وزارت نفت)» با حضور هیات داوران در روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۰۸ ساعت ۱۱ در محل ساختمان مرکز تحصیلات تکمیلی برگزار شد و هیات داوران پس از بررسی، رساله مذکور را شایسته نمره (به عدد) ۹۰ (به حروف) بیست و نه (۹۰) با درجه تشخیص داد.

ردیف	نام و نام خانوادگی	هیات داوران	مرتبه دانشگاهی	دانشگاه/موسسه	امضاء
۱	آقای دکتر مجتبی رفیعی	استاد راهنما	استاد	پیام نور	
۲	آقای دکتر علیرضا علی احمدی	استاد مشاور	دانشیار	علم و صنعت	
۳	آقای دکتر محمد موسوی	استاد مشاور	استاد	پیام نور	
۴	آقای دکتر برزو فرهی	استاد داور خارجی	دانشیار	علم و صنعت	
۵	آقای دکتر سید علی اکبر احمدی	استاد داور داخلی	دانشیار	پیام نور	
۶	طیبه ابراهیمی	نماینده تحصیلات تکمیلی		پیام نور	

اینجانب محمد کرمانی دانشجوی ورودی سال ۸۷ مقطع دکتری تخصصی رشته مدیریت دولتی گواهی می‌نمایم چنانچه در رساله خود از فکر، ایده و نوشته دیگری بهره گرفته‌ام با نقل قول مستقیم یا غیر مستقیم منبع و ماخذ آن را نیز در جای مناسب ذکر کرده‌ام. بدیهی است مسئولیت تمامی مطالبی که نقل قول دیگران نباشد بر عهده خویش می‌دانم و جوابگوی آن خواهم بود.

نام و نام خانوادگی دانشجو

تاریخ و امضاء
محمد کرمانی
۱۳۹۲، ۱۰، ۸

اینجانب محمد کرمانی دانشجوی ورودی سال ۱۳۸۷ مقطع دکتری تخصصی رشته مدیریت دولتی گواهی می‌نمایم چنانچه براساس مطالب رساله خود اقدام به انتشار مقاله، کتاب، و ... نمایم ضمن مطلع نمودن استاد راهنما، با نظر ایشان نسبت به نشر مقاله، کتاب، و ... و به صورت مشترک و با ذکر نام استاد راهنما مبادرت نمایم.

نام و نام خانوادگی دانشجو

تاریخ و امضاء
محمد کرمانی
۱۳۹۲، ۱۰، ۸

کلیه حقوق مادی مترتب از نتایج مطالعات، آزمایشات و نوآوری ناشی از تحقیق موضوع این رساله متعلق به دانشگاه پیام نور می‌باشد.

ماه و سال

دیماه ۱۳۹۲

بِعْتِ الْأَمْرِ بِالْأَخْلَاقِ مَكَرَّمِ

تقدیم به پیشگاه

الگوی همیشه جاویدان خردورزی و اخلاق‌مداری

نبی مکرم اسلام

حضرت محمد

صلى الله عليه وآله وسلم

پس از حمد حضرت حق تعالی که نعمت آموختن را به انسان عنایت فرمود و

درود بر حضرت ختمی مرتبت و خاندان مطهرش، بر خود لازم می دانم از همه

آنان که تدوین این رساله مرهون لطف ایشان است، بویژه استاد محترم راهنما جناب آقای دکتر رفیعی، اساتید محترم مشاور جناب آقای دکتر علی احمدی و جناب آقای دکتر موسوی و استاد محترم ناظر در صنعت نفت، سرکار خانم دکتر حبیبی، که علاوه بر قبول زحمت مشاوره در این رساله، منظری نو از مدیریت اسلامی را به رویم گشودند تشکر نمایم.

همچنین بر حسب وظیفه از اساتید محترم هیات داوری جناب آقایان دکتر فرهی و دکتر احمدی و ریاست محترم مرکز تحصیلات تکمیلی، جناب آقای دکتر سرلک، که با راهنمایی های روشن-گرانه خود در مقاطع مختلف، حق استادی بر بنده دارند، تشکر می نمایم.

و نهایتاً از یکایک اعضای خانواده ام که نقش ارزنده ای در توفیقات اینجانب داشته اند تقدیر و تشکر می نمایم:

پدر و مادر عزیزم که دعای خیرشان همواره بدرقه راهم بوده است

همسرم که با بردباری در این راه مرا یاری نمود

فرزندان عزیزم محمد مسیح، محمد سروش و امیر علی

که زمان این رساله متعلق به آنان بود

و مِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ (محمد کرمانی)

چکیده

اخلاقیات از جمله مباحث مورد توجه بشر در طول اعصار متمدنی بوده و شواهد حاکی از آن است که این موضوع حتی از زمان خلقت انسان، مورد توجه قرار گرفته است. امروزه و با گذر زمان تحقق اخلاق در سطح فردی و سازمانی به عنوان یکی از اصلی‌ترین آرمان‌های سازمان مورد توجه قرار دارد، تا آنجا که نظریه‌پردازان حوزه مدیریت استراتژیک، تحقق اخلاق کسب و کار را به عنوان یکی از مهم‌ترین مزایای رقابتی سازمان در فرآیند تدوین استراتژی معرفی می‌نمایند. در این میان مدیریت اخلاق‌مدار به عنوان یکی از مهمترین حوزه‌های اخلاق مورد توجه محققان بسیاری قرار گرفته است. چنانچه مدیریت را جوهره سازمان تلقی نماییم، بی شک می‌توان به نقش غیر قابل انکار آن در تحقق اخلاق در تمامی سطوح سازمان پی برد. بر این اساس تعریف، شناخت و توسعه مفهوم مدیریت اخلاق‌گرا از اهمیت ویژه‌ای برخوردار خواهد بود.

در این پژوهش سعی بر آن است که با معرفی، شناخت، استفاده و عبور از ادبیات فلسفی گسترده حوزه اخلاق، همچنین بهره‌مندی از نظرات خبرگان حوزه اخلاق و مدیریت، به مدلی کاربردی-ارزشی از مدیریت اخلاق‌گرا، هماهنگ با فلسفه اخلاق اسلامی، دست پیدا نمود. بدین منظور پژوهش در ۴ فاز اصلی شامل بر مرور ادبیات موضوع، فاز کیفی، فاز کمی و روایی‌سنجی نهایی مدل بر اساس نظر خبرگان، صورت پذیرفته است. روش مورد کاربرد در فاز کیفی تکنیک دلفی و روش مورد کاربرد در فاز کمی مدلسازی معادلات ساختاری بوده است.

مدل نهایی ۱۱ شاخص مدیریت اخلاق‌گرا را احصا نموده است. این شاخص‌ها ذیل سه دسته عامل اصلی فردی، زمینه‌ای و ساختاری دسته‌بندی شده و رتبه‌بندی و میزان تاثیر هر یک با استفاده از مدلسازی معادلات ساختاری تعیین گردیده است. خروجی پژوهش عامل زمینه‌ای را به عنوان مهم‌ترین عامل تاثیرگذار بر مدیریت اخلاق‌گرا معرفی می‌نماید. دو عامل ساختاری و فردی نیز به ترتیب در رتبه بعدی قرار دارند. همچنین خروجی‌ها ۳ شاخص جو اخلاقی، سیستم جبران پاداش و میزان اهمیت دیگران را به عنوان مهم‌ترین شاخص‌های تاثیرگذار در مدل معرفی نموده است.

کلمات کلیدی:

اخلاق، مدیریت، اخلاق کاربردی، اخلاق اسلامی، مدیریت اخلاق‌گرا

فهرست مطالب:

فصل اول:

۱۴	مقدمه
۱۶	۱-۱ تعریف مساله
۲۰	۲-۱ هدفها
۲۰	۳-۱ سؤالهای اصلی تحقیق
۲۱	۴-۱ سابقه و ضرورت انجام تحقیق
۲۳	۵-۱ مفروضات
۲۵	۶-۱ کاربردهای متصور از تحقیق
۲۶	۷-۱ مراجع استفاده‌کننده از نتیجه رساله
۲۶	۸-۱ روش تحقیق
۲۶	۹-۱ روش و ابزار گردآوری داده‌ها
۲۷	۱۰-۱ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۲۷	۱۱-۱ جامعه آماری و روش نمونه‌گیری
۲۷	۱۲-۱ قلمرو تحقیق (زمانی، مکانی، موضوعی)
۲۸	۱۳-۱ تعاریف عملیاتی پژوهش

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۳۰	مقدمه:
۳۳	بخش اول: بررسی ادبیات موضوع
۳۳	۱-۱-۲ تعریف اخلاق.....
۳۴	۲-۱-۲ علم اخلاق.....
۳۵	۳-۱-۲ فلسفه اخلاق.....
۳۸	۴-۱-۲ دیدگاه اخلاق مبتنی بر عمل.....
۴۲	۵-۱-۲ دیدگاه اخلاق مبتنی بر فضیلت (اخلاق محض).....
۴۴	۶-۱-۲ دیدگاه اخلاق مکمل.....
۴۴	۷-۱-۲ اخلاقیات بایسته‌شناسانه ، اخلاقیات غائی.....
۴۶	بخش دوم: مروری بر تئوری‌های مشهور از منظر برخی اندیشمندان فلسفه اخلاق
۴۶	۱-۲-۲ زنون.....
۴۶	۲-۲-۲ اپیکور.....
۴۷	۳-۲-۲ ارسطو.....
۴۷	۴-۲-۲ افلاطون.....
۴۸	۵-۲-۲ سقراط.....
۴۹	۶-۲-۲ توماس هابز.....
۴۹	۷-۲-۲ باروخ اسپینوزا.....
۴۹	۸-۲-۲ شافتسبری.....

۵۰ ۹-۲-۲ دیوید هیوم
۴۸ ۱۰-۲-۲ اژان ژاک روسو
۵۱ ۱۱-۲-۲ آدام اسمیت
۵۱ ۱۲-۲-۲ ایمانوئل کانت
۵۲ ۱۳-۲-۲ شوپنهاور
۵۳ ۱۴-۲-۲ جان استوارت میل
۵۴ ۱۵-۲-۲ کاردینال نیومن
۵۴ ۱۶-۲-۲ فردریک نیچه
۵۵ ۱۷-۲-۲ ویتگنشتاین
۵۵ ۱۸-۲-۲ مهاتما گاندی
۵۶ ۱۹-۲-۲ مرتضی مطهری
۵۷	بخش سوم: مروری بر ادبیات اخلاق اسلامی
۵۷ ۱-۳-۲ ویژگی‌های فعل اخلاقی از منظر اسلام
۶۱ ۲-۳-۲ اخلاق حداقلی و حداکثری
۶۲ ۳-۳-۲ نسبی یا مطلق بودن اخلاق
۶۴ ۴-۳-۲ نسبت اخلاق و قانون
۶۶ ۵-۳-۲ رابطه اخلاق و دین
۶۹ ۶-۳-۲ اصول و ارزش‌های اخلاقی (کدهای اخلاقی)
۷۲ ۷-۳-۲ ارزش‌های اخلاقی غایی و ارزش‌های ابزاری

بخش چهارم: اخلاق کاربردی

۷۴

۱-۴-۲ تعریف اخلاق با رویکرد کاربردی ۷۵

۲-۴-۲ آموزش اخلاق کاربردی ۷۸

۳-۴-۲ اخلاق کسب و کار ۸۱

۴-۴-۲ سطوح و ابعاد اخلاق کسب و کار ۸۱

۵-۴-۲ تصور صحیح (رسا) در مقابل تصور نارسا از اخلاق کسب و کار ۸۴

۶-۴-۲ ضرورت توجه به اخلاق کسب و کار در فضای رقابتی ۸۵

۸۷

بخش پنجم: اخلاق حرفه‌ای

۱-۵-۲ اخلاق حرفه‌ای در مدیریت ۸۸

۲-۵-۲ موانع رشد اخلاق حرفه‌ای در سازمان‌های ایرانی ۸۹

۳-۵-۲ فرآیند تصمیم‌گیری اخلاقی ۹۷

۴-۵-۲ مدل عمومی تصمیم‌گیری اخلاقی ۹۹

۵-۵-۲ اجزاء اصلی فرآیند تصمیم‌سازی اخلاقی ۱۰۱

۶-۵-۲ عوامل فردی موثر بر فرآیند تصمیم‌گیری اخلاقی ۱۰۳

۷-۵-۲ تئوری رشد اخلاقی کوهلبرگ ۱۰۴

۸-۵-۲ ویژگی‌های فردی موثر بر فرآیند تصمیم‌گیری اخلاقی ۱۱۰

۹-۵-۲ اخلاق مراقبتی و اخلاق انصاف ۱۱۳

۱۰-۵-۲ عوامل موقعیتی موثر بر فرآیند تصمیم‌گیری اخلاقی ۱۱۴

۱۱-۵-۲ عوامل زمینه‌ای موثر بر فرآیند تصمیم‌گیری اخلاقی ۱۱۵

۱۲۱..... ۱۲-۵-۲ جو اخلاقی

۱۲۳----- ۱۳-۵-۲ سنخ شناسی جو اخلاقی ویکتور و کالن

۱۲۶----- ۱۴-۵-۲ مدل بازنگری شده‌ی ویکتور و کالن

۱۲۷..... ۱۵-۵-۲ فرهنگ اخلاقی

۱۳۰ **بخش ششم: اخلاق در مدیریت**

۱۳۰..... ۱-۶-۲ مدیریت اخلاق

۱۳۱..... ۲-۶-۲ رهبری اخلاقی (مدیریت اخلاقی)

۱۳۵..... ۳-۶-۲ موضوعات اخلاقی در حوزه‌ی مدیریت

۱۳۷..... ۴-۶-۲ رهبری اخلاق مدار (بر اساس پارادایم اسلامی)

۱۴۴..... ۵-۶-۲ مدل رهبری اخلاق مدار (بر اساس پارادایم اسلامی)

۱۴۶ **بخش هفتم: سنجش اخلاق**

۱۴۶..... ۱-۷-۲ سنخ شناسی جو اخلاقی ویکتور و کالن

۱۴۷..... ۲-۷-۲ مدل قضاوت مصاحبه‌ای (MJI)

۱۴۷..... ۳-۷-۲ آزمون تعریف موضوعات بحث برانگیز (DIT)

۱۵۰..... ۴-۷-۲ آزمون تعریف موضوعات بحث برانگیز (DIT2)

۱۵۳..... ۵-۷-۲ ارزیابی عملکرد اخلاقی

۱۵۷ **بخش هشتم: مروری بر مطالعات مرتبط در حوزه اخلاق**

۱۵۷..... ۱-۸-۲ مطالعات اخلاق کسب و کار

۱۵۹..... ۲-۸-۲ مطالعات تصمیم‌گیری اخلاقی

- ۳-۸-۲ مطالعات حوزه جو اخلاقی و فرهنگ اخلاقی ۱۶۰
- ۴-۸-۲ مطالعات حوزه‌ی رهبری اخلاقی ۱۶۴
- بخش نهم: مدل‌های موجود در حوزه مطالعات مدیریت اخلاق**
- ۱-۹-۲ مدل اخلاق کسب و کار کولینز ۱۶۶
- ۲-۹-۲ مدل تحلیل دوراهی اخلاقی (تصمیم‌گیری اخلاقی) نقش محور ۱۶۷
- ۳-۹-۲ مدل رهبری اخلاق مدار براون و تروینو ۱۶۸
- ۴-۹-۲ مدل تصمیم‌گیری اخلاقی جونز ۱۶۹
- ۵-۹-۲ مدل تحلیل رابطه‌ی ارزش‌های اخلاقی سازمان و رفتار اخلاقی کارکنان ۱۷۰
- ۶-۹-۲ مدل تصمیم‌گیری اخلاقی با ملاحظه‌ی متغیر تعدیل‌گر تاثیرات کامپیوتر و آی تی ۱۷۱
- ۷-۹-۲ گونه‌شناسی پذیرش ۱۷۲
- ۸-۹-۲ مدل چهارمرحله‌ای تصمیم‌گیری اخلاقی و عوامل موقعیتی موثر بر آن ۱۷۴
- ۹-۹-۲ چارچوب چند بعدی در مطالعات اخلاق با توجه به مدیریت منابع انسانی ۱۷۵
- ۱۰-۹-۲ مدل گره‌های تصمیم‌گیری ۱۷۷
- ۱۱-۹-۲ مدل تصمیم‌گیری اخلاقی یون (در فضای سایبری) ۱۷۸
- ۱۲-۹-۲ مدل جامع رفتار اخلاقی ۱۷۹
- ۱۰-۲ نتایج مطالعات کتابخانه‌ای**
- ۱-۱۰-۲ مدل مدیریت اخلاق‌گرا مبتنی بر مفاهیم دعای عرفه و جوشن کبیر ۱۸۲
- ۲-۱۰-۲ مدل مدیریت اخلاق‌گرا مبتنی بر مفاهیم دعای مکارم الاخلاق ۱۸۴
- ۳-۱۰-۲ مدل تعالی اخلاق مدار ۱۸۶

۱۸۹.....۱۰-۲-۴مدل مدیریت اخلاق‌گرا (پیشنهادی محقق)

فصل سوم: روش تحقیق

۲۰۵مقدمه:

۲۰۷بخش اول: تحقیقات کیفی

۲۰۹.....۱-۱-۳ روش تحلیل محتوا.....

۲۱۲.....۲-۱-۳ تکنیک دلفی.....

۲۱۶بخش دوم: مطالعه پیشینه پژوهشی

۲۲۸بخش سوم: پیاده‌سازی تکنیک دلفی

۲۲۸.....۱-۳-۳ تشکیل و ترکیب پنل.....

۲۳۲.....۲-۳-۳ تهیه و ارسال پرسش‌نامه دور اول.....

۲۳۶.....۴-۳-۳ تهیه و ارسال پرسش‌نامه بعدی و رجوع به مرحله قبل.....

۲۳۸بخش چهارم: شاخص‌های نهایی شناسایی شده برای فرآیند مدیریت اخلاق‌گرا

۲۴۰.....۱-۴-۳ طراحی پرسش‌نامه.....

۲۴۵.....۲-۴-۳ روایی و پایایی تحقیق.....

۲۴۶.....۳-۴-۳ روایی محتوی.....

۲۴۶.....۴-۴-۳ روایی سازه.....

۲۴۷.....۵-۴-۳ روایی وابسته به معیار.....

۲۴۷.....۶-۴-۳ پایایی.....

۲۴۸.....	۷-۴-۳ جامعه و نمونه آماری
۲۴۹.....	۸-۴-۳ ابزار گردآوری داده.....
۲۵۱	بخش پنجم: روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها
۲۵۱.....	۱-۵-۳ تحلیل عاملی.....
۲۵۴.....	۲-۵-۳ مدل‌سازی معادلات ساختاری.....
۲۵۵.....	۳-۵-۳ تحلیل مسیر.....
۲۵۶.....	۴-۵-۳ آزمون KMO و بارتلت فرضیه.....
۲۵۷.....	۵-۵-۳ شاخص‌های برازش مدل.....
۲۵۹.....	۶-۵-۳ آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف.....

فصل چهارم: یافته‌های تحقیق

۲۶۱	مقدمه:
۲۶۳	بخش اول: تجزیه و تحلیل نتایج فاز کیفی
۲۶۳.....	۱-۱-۴ تجزیه و تحلیل نتایج پرسش‌نامه اول.....
۲۷۳.....	۲-۱-۴ تجزیه و تحلیل نتایج پرسش‌نامه دوم.....
۲۸۳.....	۳-۱-۴ تجزیه و تحلیل نتایج پرسش‌نامه سوم.....
۲۹۰	بخش دوم: تدوین مدل مفهومی تحقیق
۲۹۱	بخش سوم: تجزیه و تحلیل نتایج فاز کمی پژوهش
۲۹۱.....	۱-۳-۴ فرضیات پژوهش.....

- ۲۹۲..... ۲-۳-۴ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی
- ۲۹۵..... ۳-۳-۴ آزمون نرمال بودن نمره شاخص‌ها و عوامل
- ۲۹۷..... ۴-۳-۴ آزمون KMO و بارتلت فرضیه
- ۲۹۸..... ۵-۳-۴ آزمون مدل مفهومی تحقیق (فرضیات اهم تحقیق)
- ۳۰۳..... ۶-۳-۴ آزمون فرضیات اخص تحقیق
- ۳۲۴..... ۷-۳-۴ نکوبی برازش مدل مدیریت اخلاق‌گرا در وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران
- ۳۳۱ **بخش چهارم: تدوین مدل مفهومی نهایی**
- ۳۳۲..... ۱-۴-۴ نکوبی برازش مدل اصلاح شده:
- ۳۳۳..... ۲-۴-۴ روایی ابزار تحقیق
- ۳۳۴..... ۳-۴-۴ پایایی ابزار تحقیق
- ۳۳۵..... ۴-۴-۴ آزمون مناسب بودن وضعیت عامل‌ها
- ۳۳۶..... ۵-۴-۴ آزمون یکسان بودن اهمیت عامل‌ها
- ۳۳۷..... ۶-۴-۴ رتبه‌بندی شاخص‌های هر عامل بر اساس نتیجه تحلیل عاملی
- ۳۳۸..... ۷-۴-۴ رتبه‌بندی رابطه‌ها بر اساس ضریب همبستگی
- ۳۳۹..... ۵-۴ روایی سنجی نهایی مدل توسط خبرگان

فصل پنجم: جمع بندی، نتیجه گیری

۳۴۲	مقدمه:
۳۴۴	۱-۵ مروری بر سوالات تحقیق و ارائه پیشنهادات.....
۳۴۴	۱-۱-۵ بررسی سوال اصلی تحقیق.....
۳۴۴	۲-۱-۵ بررسی سوال اول پژوهش.....
۳۴۵	۳-۱-۵ بررسی سوال دوم پژوهش.....
۳۴۷	۴-۱-۵ بررسی سوال سوم پژوهش.....
۳۵۰	۵-۱-۵ بررسی سوال چهارم پژوهش.....
۳۵۳	۲-۵ مروری بر فرضیات پژوهش.....
۳۵۴	۳-۵ مقایسه نتایج حاصله با نتایج مورد انتظار.....
۳۵۷	۴-۵ نوآوری و سهم تئوریک پژوهش.....
۳۵۷	۵-۵ رتبه بندی شاخص های تاثیرگذار بر مدیریت اخلاق گرا.....
۳۵۸	۶-۵ پیشنهادهای کاربردی ناشی از پژوهش.....
۳۶۰	۷-۵ پیشنهاد موضوع برای پژوهش های آتی.....
۳۶۳	۸-۵ محدودیت های پژوهش.....

پیوست‌ها:

۳۶۵ پرسش‌نامه دور اول دلفی

۳۷۷ پرسش‌نامه دور دوم دلفی

۳۹۴ پرسش‌نامه دور سوم دلفی

۳۹۷ پرسش‌نامه اصلی پژوهش

۴۰۲ منابع و مآخذ: